

Αθήνα 18/10/2007

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟ

- Πρωταθλήτρια στην υπογεννητικότητα είναι η Ελλάδα. Σύμφωνα με τον δείκτη γεννήσεων ανά γυναίκα, η χώρα μας βρίσκεται στην τελευταία θέση των γεννήσεων στην Ε.Ε., με αντιστοιχία 1,29 γεννήσεις ανά γυναίκα το 2004. Το 1975 ο συγκεκριμένος δείκτης ήταν 2,34 και έπεσε στο 2,1 το 1980 και στο 1,4 το 1990. Τα τελευταία χρόνια, η υπογεννητικότητα είναι πιο έντονη στην Αθήνα, στη Θεσσαλία, στα νησιά και στη Στερεά Ελλάδα.
- Οι δημογραφικές εξελίξεις είναι εξόχως ανησυχητικές από οικονομικής απόψεως, καθώς η αύξηση του αριθμού των ηλικιωμένων συνοδεύεται με μείωση του αριθμού των πολιτών που βρίσκονται στις λεγόμενες «παραγωγικές ηλικίες» και ως εκ τούτου δημιουργείται εκρηκτικό πρόβλημα εξεύρεσης πόρων για παροχή συντάξεων και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.
- Η εικόνα της ΕΕ «25» είναι εικόνα γηρασμένης επικράτειας. Κάποιοι όμως γηράσκουν και επιτέλους διδάσκονται. Και άλλοι, όπως εμείς, πορεύονται μηδέν διδασκόμενοι (μόνο το 27% των Ελλήνων είναι κάτω των 25 ετών, δηλαδή χαμός). Αλλά, αν για τους Γαλλογερμανούς η υπογεννητικότητα είναι πρόβλημα ηγεμονίας, για μας είναι υπαρκτικό. Η απειλή αυτοεξαφάνισής μας είναι εφιαλτική, πλην πραγματική. Η συνειδητοποίησή της σε όλα τα επίπεδα ηγεσίας και κοινωνίας είναι σχεδόν μηδενική. Με στοιχεία της Eurostart η Ελλάδα τύποις είναι στο 1,3 παιδιά ανά γυναίκα, κάπου 100.000 ετήσιες γεννήσεις, όπου τουλάχιστον 20.000 είναι παιδιά μεταναστών. Αρα το στατιστικό 1,3 είναι = 1. Αυτό βεβαίως ισχύει και για τις άλλες χώρες, αλλά στα 63 εκατ. Γάλλων ή στα 82 εκατ. Γερμανών τα μεταναστόπουλα διαχέονται και απορροφούνται. Σίγουρα δεν είναι το ίδιο για την Ελλάδα των 10 εκατ. Ο Κούντερα είχε σοφά προειδοποιήσει: «Ένα μεγάλο έθνος βλέπει την ύπαρξή του και τη διεθνή του ακτινοβολία αυτόματα εξασφαλισμένη από μόνο τον αριθμό των πολιτών του. Ένα μικρό έθνος (...) πρέπει να την επανεφευρίσκει χωρίς διακοπή».

- Για την Ελλάδα, προβλέπεται αύξηση ύψους 10,3% του ΑΕΠ των δαπανών για τις συντάξεις κατά την περίοδο 2004-2050. Πρόκειται για το υψηλότερο ποσοστό στην Ευρώπη των «15» και το δεύτερο υψηλότερο στην Ευρώπη των «25» μετά την Κύπρο (12,9%). Στον τομέα της υγείας, προβλέπεται για τη χώρα μας ότι η γήρανση του πληθυσμού θα έχει επιπτώσεις την αύξηση των δαπανών στο επίπεδο του 1,5% του ΑΕΠ μέχρι το 2050. Σύμφωνα με την Επιτροπή, το δημόσιο χρέος της Ελλάδας θα ανέλθει στο επίπεδο του 255,5% του ΑΕΠ το 2050, εάν δεν γίνουν οι αναγκαίες μεταρρυθμίσεις. Στην Ευρώπη των «25» θα ανέλθει στο 200%...
- Η ΕΕ αντιμετωπίζει τις πρωτοφανείς δημογραφικές αλλαγές που θα ασκήσουν σημαντική επίδραση σε ολόκληρη την κοινωνία και την οικονομία. Οι άνθρωποι ζουν περισσότερο και με καλύτερη υγεία. Τα ποσοστά γονιμότητας έχουν μειωθεί σε 1.5 παιδιά ανά γυναίκα, και το 2030 η Ευρώπη θα έχει 18 εκατομμύρια παιδιά και νέους λιγότερους από σήμερα (*). Έως τότε, ο αριθμός «παλαιότερων εργαζομένων» (ηλικίας 55 έως 64) θα έχει αυξηθεί κατά 24 εκατομμύρια και η ΕΕ θα έχει 34.7 εκατομμύρια πολίτες ηλικίας πάνω από 80 (έναντι 18.8 εκατομμυρίων σήμερα)..
- η Ευρώπη γερνά, τα ποσοστά γεννήσεων μεταξύ των κρατών της αποκλίνουν και οι πολίτες μετακινούνται μεταξύ των χωρών. Η μελέτη του ΟΗΕ στηρίζει τις εκτιμήσεις της για τον αριθμό των κατοίκων κάθε χώρας στον ρυθμό γεννητικότητας και στα μεταναστευτικά ρεύματα. Η Ιταλία αποτελεί το κράτος που θα δει την πλέον ριζική αλλαγή στον πληθυσμό του στη Δυτική Ευρώπη καθώς οι Ιταλοί είναι... εξαιρετικά απρόθυμοι να τεκνοποιήσουν. Μόλις 44 εκατομμύρια Ιταλοί θα έχουν απομείνει το 2050 αντί των τωρινών 57 εκατομμυρίων. Μείωση θα σημειώσει και ο πληθυσμός της Γερμανίας. Σε 50 χρόνια θα κατοικούν στη χώρα μόλις 79 εκατομμύρια Γερμανοί αντί των 82 εκατομμυρίων σήμερα, ενώ και ο πληθυσμός της Ισπανίας θα μειωθεί από 40 σε 37 εκατομμύρια.
- Το αντίκτυπο θα είναι σημαντικό στην ευρωπαϊκή οικονομία και φυσικά, θα προκαλέσει κλυδωνισμούς στο ασφαλιστικό σύστημα, καθώς η αντιστοιχία εξάρτησης των συνταξιούχων με το εργατικό δυναμικό, από ένα προς τέσσερα που είναι σήμερα, αναμένεται να φτάσει το ένα προς δύο το 2050.
  - Το δημογραφικό επηρεάζει καθοριστικά το Ασφαλιστικό και παρά την ενίσχυση που δέχτηκε η χώρα με πληθυσμό στην ενεργό ηλικία λόγω της μετανάστευσης των οικονομικών προσφύγων. Μεταξύ 1991 και 2001 (δύο απογραφές) ο πληθυσμός στις ηλικίες άνω των 65 ετών αυξήθηκε κατά 30,3%, ενώ στις παραγωγικές ηλικίες (15-64 ετών) μόλις κατά 8,6%. Επίσης μειώθηκε ο πληθυσμός των παιδιών (έως 14 ετών) κατά 15,7%.

- Με βάση τα τελευταία αποτελέσματα για τη θνησιμότητα και γονιμότητα και κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις, μελέτη του ΕΜΠ προέβλεψε για το 2050 μ.Χ. και με βάση τον αναμενόμενο συντελεστή γονιμότητας (σ.γ.) τα εξής:
ΣΕΝΑΡΙΟ Α (σ.γ.: 2,1)=10.000.000 άτομα
ΣΕΝΑΡΙΟ Β (σ.γ.: 1,66)=7.600.000 άτομα
ΣΕΝΑΡΙΟ Γ (σ.γ.: 1,4)=7.200.000 άτομα
- **Η πρώτη και σοβαρή επίπτωση που έχει ήδη το τεράστιο έλλειμμα παιδιών από Ελληνίδες μητέρες είναι η κατακόρυφη μείωση των μαθητών με Έλληνες γονείς**
- Η πιο σημαντική επίπτωση από την αύξηση της υπογεννητικότητας, σύμφωνα με τον κ. Δρεττάκη, είναι η μείωση των μαθητών με Έλληνες γονείς. Κατά 435.000 μειώθηκαν από το '80 έως το 2004 στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση
- Σύμφωνα με τον γάλλο δημογράφο Εμανουέλ Τοντ, η δημογραφική εξασθένηση δεν σηματοδοτεί οικονομική ισχύ αλλά στασιμότητα.
- Η γήρανση του ελληνικού πληθυσμού απειλεί την οικονομική ανάκαμψη της χώρας μακροπρόθεσμα, ανέφερε χθες υψηλόβαθμο στέλεχος του διεθνούς οργανισμού πιστοληπτικής ικανότητας Standard & Poor's, κατά τη διάρκεια του συνεδρίου για την ελληνική οικονομία που διοργάνωσε το Ελληνοαμερικανικό Εμπορικό Επιμελητήριο.
«Το δημογραφικό θα συμπιέσει το δυνητικό ρυθμό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας μακροπρόθεσμα», τόνισε ο Moritz Kraemer, επικεφαλής της διεύθυνσης που αξιολογεί την πιστοληπτική ικανότητα διαφόρων χωρών. «Η ανάπτυξη τροφοδοτείται από νέους ανθρώπους και όχι τους συνταξιούχους». Ο κ. Kraemer εκτιμά ότι ο δυνητικός ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας θα περιορισθεί στο 1% περίπου το 2030 από 3% και πλέον το 2000 αν οι σημερινές τάσεις συνεχισθούν. Το στέλεχος της S&P αναγνώρισε ότι η ελληνική οικονομία έχει κάνει μεγάλα βήματα προόδου τα τελευταία χρόνια και τόνισε ότι βραχυπρόθεσμα δεν υπάρχει πρόβλημα. Ο κ. Kraemer επεσήμανε ότι με βάση τα σημερινά δεδομένα ο λόγος του ελληνικού δημόσιου χρέους προς το ΑΕΠ (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν) θα συνεχίσει να μειώνεται τα επόμενα χρόνια με προοπτική να πέσει κάτω από το 50% το 2020. Από εκεί και

πέρα όμως οι συνεχώς αυξανόμενες δαπάνες που σχετίζονται με τη γήρανση του πληθυσμού (υγεία, συντάξεις) θα επιβαρύνουν το χρέος με αποτέλεσμα να πάρει την ανιούσα και να ξεπεράσει το 250% του ΑΕΠ μέχρι το 2050.

- Σε κάθε περίπτωση, το έργο του 73χρονου σήμερα καθηγητή Οικονομικών του Πανεπιστημίου Κολούμπια της Νέας Υόρκης στα μακροοικονομικά είναι πολύ μεγάλο, αν και οι περισσότεροι τον θυμούνται για τη θεωρία του «φυσικού επιπέδου ανεργίας» και για την καμπύλη του Φίλιπς. Υπενθυμίζουμε ότι φυσικό επίπεδο ανεργίας θεωρείται εκείνο που είναι συμβατό με τη μη επιτάχυνση του πληθωρισμού και δεν είναι σταθερό, αλλά αυξάνεται ή μειώνεται ανάλογα με τις προσδοκίες που υπάρχουν για τον πληθωρισμό και άλλες μεταβλητές, π.χ. το δημογραφικό. Η καμπύλη του Φίλιπς δείχνει ότι, βραχυχρόνια, η σχέση του πληθωρισμού με την ανεργία είναι αντίστροφη - κοινώς, όταν αυξάνεται ο πληθωρισμός, μειώνεται η ανεργία και το αντίστροφο. Αν η πραγματική ανεργία είναι ίση με το φυσικό επίπεδο ανεργίας, τότε ο πληθωρισμός είναι ίσος με τον προσδοκώμενο πληθωρισμό.
- Το Υπουργείο άμυνας μελετά νομοσχέδιο που οι θα κατατάσσονται στις ένοπλες δυνάμεις αμέσως μετά το λύκειο λόγω της υπογεννητικότητας
- Η δημογραφική πολιτική είναι υπόθεση κινήτρων. Οι χώρες που έχουν πρόβλημα υπογεννητικότητας δεν θα μπορέσουν να το αντιμετωπίσουν με ημίμετρα. Ημίμετρα σημαίνει μη μέτρα.
- ΓΕΡΜΑΝΙΑ
Τολμηρά μέτρα κατά της υπογεννητικότητας
- Η Γερμανία έχει από τα χαμηλότερα ποσοστά γεννήσεων στην ΕΕ και τη μεγαλύτερη αναλογία άτεκνων γυναικών. Σύμφωνα με τις στατιστικές, το 30% των Γερμανίδων δεν έχει παιδιά. Ο κυριότερος λόγος που υπάρχει τόσο έντονο πρόβλημα υπογεννητικότητας, είναι ότι το θέμα παρέμενε στο περιθώριο. Πριν από λίγες ημέρες, το υπουργικό συμβούλιο αποφάσισε μια δεσμίδα μέτρων, για να καταστήσει τον θεσμό της οικογένειας πιο ελκυστικό και που θα ισχύσουν από το 2007. Καταρχάς, θα υπάρχει μέριμνα για τους πατεράδες που θέλουν να μείνουν στο σπίτι με τα παιδιά. Κάθε γονιός θα μπορεί να λείψει για έναν χρόνο από τη δουλειά του, λαμβάνοντας το 67% της αμοιβής του. Και οι δύο μπορούν να λείψουν συνολικά 14 μήνες συν ένα επίδομα 1.800 ευρώ. Η θέση εργασίας τους είναι εγγυημένη για τουλάχιστον 3 χρόνια.

➤ Γεννήσεις ανά γυναίκα: 1,37

➤ ΒΡΕΤΑΝΙΑ

Ελαστικό ωράριο για νέους γονείς

➤ Οι νέες μητέρες δικαιούνται έξι μήνες μετ αποδοχών και άλλους έξι άνευ. Οι νέοι πατεράδες δικαιούνται δύο εβδομάδες άδειας μετ αποδοχών. Οι γονείς παιδιών κάτω των έξι ετών έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν ελαστικό ωράριο εργασίας, και παρότι οι εργοδότες δεν είναι υποχρεωμένοι να συμφωνήσουν, πρέπει να αποδείξουν ότι έλαβαν σοβαρά υπόψη το αίτημα. Τα παιδιά ηλικίας από τριών ή τεσσάρων ετών, πηγαίνουν δωρεάν σε παιδικό σταθμό. Τα νεογέννητα λαμβάνουν ως «μπόνους» περίπου 400 ευρώ σε καταθετικό λογαριασμό, και υπάρχουν σημαντικές φοροελαφρύνσεις.

➤ Γεννήσεις ανά γυναίκα: 1,74

➤ ΓΑΛΛΙΑ

Ουσιαστικά πριμ στους τρίτεκνους

➤ Η Γαλλία έχει εφαρμόσει διάφορες πολιτικές και έχει αυτή τη στιγμή το μεγαλύτερο πρόγραμμα παιδικής πρόνοιας χρηματοδοτούμενο από το κράτος, στην Ευρώπη. Οι μητέρες δικαιούνται 16 εβδομάδες άδεια λοχείας μετ αποδοχών και 26 εβδομάδες για το τρίτο παιδί. Επίσης δικαιούνται 26 μήνες γονική άδεια. Πέρυσι, η κυβέρνηση δεσμεύτηκε ότι θα δώσει περισσότερα χρήματα στις τρίτεκνες οικογένειες, σε μια προσπάθεια να ενθαρρύνει τις γυναίκες να κάνουν περισσότερα παιδιά. Οι παιδικοί σταθμοί επιδοτούνται από το κράτος και για τα βρέφη υπάρχουν βρεφικοί σταθμοί που μένουν ανοιχτοί όλη την ημέρα. Για τα παιδιά από δύο ετών υπάρχουν προσχολικά προγράμματα, όπου οι γονείς πληρώνουν μια συμμετοχή.

➤ Γεννήσεις ανά γυναίκα: 1,9

➤ ΙΤΑΛΙΑ

Χίλια ευρώ για το 2ο παιδί

➤ Η Ιταλία αντιμετωπίζει πρόβλημα υπογεννητικότητας εδώ και πολλά χρόνια. Καταρχάς, οι γυναίκες που κάνουν παιδιά αντιμετωπίζουν προβλήματα στον χώρο εργασίας τους, ενώ οι ιδιωτικοί παιδικοί σταθμοί είναι πολύ ακριβοί και το κόστος αγοράς και ενοικίασης κατοικίας είναι πολύ υψηλό για τα νεαρά

ζευγάρια που θέλουν να εκινήσουν οικογένεια. Η ιταλική κυβέρνηση παρέχει επίδομα 1.000 ευρώ στα ζευγάρια που κάνουν δεύτερο παιδί.

➤ Γεννήσεις ανά γυναίκα: 1,33

➤ Σουηδία - Νορβηγία

Δεκαοχτώ μήνες άδεια σε κάθε νέο γονέα πληρώνει το κράτος

➤ Οι κυβερνήσεις της Σουηδίας και της Νορβηγίας, με μεγάλη παράδοση στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, βοηθούν τους γονείς να κρατήσουν ισορροπίες ανάμεσα στην εργασιακή και την οικογενειακή τους ζωή. Οι πολιτικές αυτές αποτελούν τμήμα του αποκαλούμενου «σκανδιναβικού μοντέλου». Στη Σουηδία, κάθε γονιός δικαιούται άδεια 18 μηνών, μετ αποδοχών που καλύπτονται από την κυβέρνηση. Οι παιδικοί σταθμοί είναι επιδοτούμενοι και έχουν ευέλικτα ωράρια. Οι γυναίκες με παιδιά προσχολικής ηλικίας δικαιούνται μειωμένο ωράριο. Στη Νορβηγία, οι μητέρες δικαιούνται 12 μήνες άδεια με το 80% των αποδοχών τους ή 10 μήνες με πλήρη αμοιβή. Οι πατεράδες έχουν ακριβώς τα ίδια δικαιώματα, ενώ 4 εβδομάδες άδειας είναι υποχρεωτική γι αυτούς και δεν μεταφέρονται στη μητέρα. Οι αμοιβές χρηματοδοτούνται μέσω της φορολογίας, για να μην επιβαρύνονται οι εργοδότες. Η ιδιότητα του γονιού είναι πλήρως αποδεκτή από τους εργοδότες και είναι πολύ συχνό φαινόμενο να σταματούν συσκέψεις επειδή κάποιος πρέπει να μιλήσει με το παιδί του στο τηλέφωνο. Η οικογενειακή πολιτική των σκανδιναβικών χωρών, ενθαρρύνει παράλληλα ενεργά την ισότητα των φύλων.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΡΟΒΑΤΑΣ ΠΕ11